

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА VI КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по география и икономика в VI клас е насочено към продължаване формирането и развитието на географската култура чрез овладяването на базисни знания, умения и придобиването на ключови компетентности за заобикалящото пространство на регионално ниво чрез изучаване на избрани континенти и океани на планетата.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентности	Знания, умения и отношения
География на континентите и страните	<p>Описва важни открития за опознаването на света и развитието на географското познание.</p> <p>Характеризира географското положение и границите на Южна и Северна Америка, Азия, Австралия, Океания и на избрани страни в тях.</p> <p>Характеризира особеностите на природата на Южна и Северна Америка, Азия, Австралия и Океания.</p> <p>Характеризира политическата карта, населението, стопанството в Южна и Северна Америка, Азия, Австралия, Океания и в избрани страни (Бразилия, Аржентина, САЩ, Канада, Япония, Китай, Турция, Република Корея, Австралийски съюз и Нова Зеландия).</p> <p>Характеризира географското положение, границите и особеностите на природата на океаните.</p>
Географска информация	<p>Разпознава и използва елементите на географската карта.</p> <p>Използва, подбира и анализира географска информация от различни източници.</p> <p>Идентифицира и изразява мнение за географски проблем(и) на базата на подбрана географска информация.</p> <p>Представя географска информация в карта, текст, различни графични изображения или чрез ИКТ.</p>

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1.Тема <u>География на континентите и страните</u></p> <p>1.1. Географско положение, големина, брегове и опознаване на Южна Америка</p>	<p>Определя географското положение, големината и границите на Южна Америка по правило.</p> <p>Сравнява географското положение на Южна Америка и Африка по карта.</p> <p>Описва бреговете по карта.</p> <p>Описва опознаването и изследването на континента от Христофор Колумб, Фернандо Магелан и Америго Веспучи.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на: Карибско море, о. Огнена земя, острови Галапагос, залив Ла Плата, Магеланов проток, Панамски канал.</p>	
<p>1.2. Релеф и полезни изкопаеми</p>	<p>Характеризира релефа на Южна Америка.</p> <p>Познава типичните полезни изкопаеми за Южна Америка и тяхното териториално разпределение.</p> <p>Чете профил на релеф.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа (Анди, Бразилска планинска земя, Гвианска планинска земя, Амазонска низина, Оринокска низина, Лаплатска низина, пустиня Атакама и Патагония) и териториалното разпространение на полезните изкопаеми.</p>	<p>профил на релефа; селитра</p>
<p>1.3. Климат, климатични пояси и планинска област</p>	<p>Обяснява факторите, които влияят върху елементите на климата в Южна Америка.</p> <p>Характеризира климатичните пояси и планинската климатична област в Южна Америка (вкл. и с климатограма).</p>	

1.4. Води	<p>Характеризира водите на Южна Америка – главен вододел, отточни и безотточни области, езера (Маракайбо и Титикака) и водопади (Анхел и Игуасу). Характеризира река (Амазонка, Парана и Ориноко) с помощта на хидрограма. Оценява водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност. Нанася върху контурна карта названията на изучените реки и езера.</p>	
1.5. Природни зони	<p>Характеризира природните зони и планинската област в Южна Америка. Представя природна зона на Южна Америка в различни форми (текст, постер, презентация). Разбира необходимостта от опазване на природата на континента.</p>	пампа
1.6. Население и политическа карта	<p>Характеризира населението на Южна Америка - брой, разпределение, расов състав, бит и култура. Описва съвременната политическа карта на Южна Америка. Изработва политическата карта на Южна Америка върху контурна карта.</p>	индианци; смесено население: метиси; мулати
1.7. Стопанство	<p>Характеризира съвременното стопанство на Южна Америка – фактори и състояние.</p>	
1.8. Страни в Южна Америка	<p>Характеризира страните Бразилия и Аржентина по правило.</p>	

<p>1.9. Географско положение, големина, брегове и опознаване на Северна Америка</p>	<p>Определя географското положение, големината и границите на Северна Америка по правило. Сравнява географското положение на Северна Америка и Южна Америка по карта. Описва бреговете по карта. Описва опознаването и изследването на континента от Христофор Колумб и Витус Беринг. Нанася върху контурна карта названията на бреговите форми: Североамерикански архипелаг, остров Гренландия, Антилски острови, полуостровите Лабрадор, Флорида, Калифорния и Аляска, заливите Хъдсън и Мексикански, Берингов проток.</p>	
<p>1.10. Релеф и полезни изкопаеми</p>	<p>Характеризира релефа на Северна Америка. Познава типичните полезни изкопаеми за Северна Америка и тяхното териториално разпределение. Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа (Големи равнини, Мисисипска низина, Кордилери и Апалачи) и териториалното разпространение на полезните изкопаеми.</p>	
<p>1.11. Климат, климатични пояси и области</p>	<p>Обяснява факторите, които влияят върху елементите на климата в Северна Америка. Характеризира климатичните пояси и области в Северна Америка по правило. Сравнява климатични пояси и области по климатограми.</p>	<p>умерен климат – океански и континентален; торнадо; субполярен пояс</p>

1.12. Води	<p>Характеризира водите на Северна Америка – главен вододел, отточни и безотточни области, езера (Големи американски езера и Голямо солено езеро) и Ниагарски водопад.</p> <p>Характеризира река (Мисисипи, Макензи и Колорадо) с помощта на хидрограма.</p> <p>Оценява водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност.</p> <p>Нанася върху контурна карта названията на изучените реки и езера.</p>	
1.13. Природни зони	<p>Характеризира природните зони и планинската област в Северна Америка.</p> <p>Представя природна зона в Северна Америка в различни форми (текст, постер, презентация).</p>	прерии, тайга, тундра
1.14. Население и политическа карта	<p>Характеризира населението на Северна Америка - брой, разпределение, расов състав, бит и култура.</p> <p>Описва съвременната политическата карта на Северна Америка.</p>	ескимоси
1.15. Стопанство	<p>Характеризира съвременното стопанство на Северна Америка - фактори и състояние.</p>	
1.16. Страни в Северна Америка	<p>Характеризира страните САЩ и Канада по правило.</p>	

<p>1.17. Географско положение, големина, брегове и опознаване на Азия</p>	<p>Определя географското положение, големината и границите на Азия по правило. Сравнява географското положение на Азия и Северна Америка по карта. Описва бреговете по карта. Описва опознаването и изследването на континента от Марко Поло, Семьонов-Тяншански, Едмънд Хилари и Христо Проданов. Нанася върху контурна карта названията на бреговите форми: Черно море, Мраморно море, Жълто море, Арабско море, Източносибирско море, Малайски архипелаг, Филипински острови, Японски острови, о. Шри Ланка, протоците Босфор и Дарданели, Персийски и Бенгалски залив, полуостровите Таймир, Чукотски, Камчатка, Корея, Индокитай, Индостан, Арабски и Мала Азия.</p>	
<p>1.18. Релеф и полезни изкопаеми</p>	<p>Характеризира релефа на Азия. Познава типичните полезни изкопаеми за Азия и тяхното териториално разпределение. Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа (Западносибирска низина, Месопотамска низина, Индо-Гангска низина, Голямата китайска равнина, Средносибирско плато, планините Тяншан, Хималаи и Тибетска планинска земя, пустинята Гоби) и териториалното разпространение на полезните изкопаеми.</p>	
<p>1.19. Климат, климатични пояси и области</p>	<p>Обяснява факторите, които влияят върху елементите на климата в Азия. Знае схемата на мусоните. Характеризира климатичните пояси и области в Азия по правило. Анализира климатограма на субекваториален климатичен пояс.</p>	

1.20. Води	<p>Характеризира водите на Азия – главен вододел, отточни и безотточни области, езера (Байкал, Каспийско море и Мъртво море). Характеризира река (Об, Яндзъ, Хуанхъ, Ганг, Тигър и Ефрат) с помощта на хидрограма. Оценява водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност в Азия. Нанася върху контурна карта названията на изучените реки и езера.</p>	
1.21. Природни зони	<p>Характеризира природните зони и планинската област в Азия. Представя природна зона в Азия в различни форми (текст, постер, презентация).</p>	вътрешноконтинентални пустини; стеги
1.22. Население и политическа карта	<p>Характеризира населението на Азия - брой, разпределение, расов състав, религиозен състав, бит и култура. Изразява мнение за типични проблеми на населението на Азия: бързо нарастване броя на населението, пренаселеност, бедност и неграмотност в отделни територии. Описва съвременната политическа карта на Азия. Групира страни в Азия по географско положение, площ и брой на населението с помощта на карта и статистическа информация.</p>	индуизъм; свещени градове
1.23. Стопанство	<p>Характеризира съвременното стопанство на Азия – фактори и състояние.</p>	
1.24. Страни в Азия	<p>Характеризира страните Япония, Китай, Турция и Република Корея по правило.</p>	

<p>1.25. Географско положение, големината, брегове и опознаване на Австралия. Природа</p>	<p>Определя географското положение, големината и границите на Австралия по правило. Описва опознаването и изследването на континента от Абел Тасман и Джеймс Кук. Характеризира природата на Австралия: релеф, полезни изкопаеми, климат, води, природни зони. Нанася върху контурна карта названията на бреговите форми и основните форми на релефа (Голям бариерен риф, остров Тасмания, Голям австралийски залив, залив Карпентерия, п-в Кейп Йорк, Голямата пясъчна пустиня, пустиня Виктория и Голяма вододелна планина), река Мъри и езеро Еър.</p>	
<p>1.26. Население. Австралийски съюз</p>	<p>Характеризира населението на континента - брой, разпределение, расов състав, бит и култура. Характеризира стопанството на Австралийския съюз.</p>	<p>аборигени</p>
<p>1.27. Океания</p>	<p>Знае островните групи – Меланезия, Микронезия, Полинезия и Нова Зеландия. Описва опознаването и изследването на Океания – Миклухо Маклай. Характеризира особеностите на природата на Океания. Дава пример за континентален, коралов и вулканичен остров. Характеризира особеностите на населението и стопанството на Океания. Характеризира Нова Зеландия.</p>	<p>маори; папуаси</p>
<p>1.28. Океаните на Земята</p>	<p>Определя географското положение, границите и големината на океаните по карта: Тихи океан, Атлантически океан, Индийски океан, Северен ледовит океан. Характеризира природните особености на океаните. Оценява значението на океаните.</p>	<p>Робърт Пири; Арктика</p>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

За нови знания	60%
За упражнения (дейности)	18%
За преговор	4%
За обобщение	8%
За контролни работи	10%

Допълнителни уточнения за конкретния учебен предмет география и икономика

Необходимо условие за постигане на целите на обучението по география и икономика в VI клас е осигуряването на учебни филми, посещението на тематични изложби, използването на ИКТ и интернет. На учениците трябва да се даде възможност: да открият специфичното и уникалното на континентите и океаните; да правят сравнения; да изведат някои проблеми на хората в различните континенти; да използват ИКТ и интернет за търсене и представяне на географска информация.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна оценка:

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	40%
Оценки от контролни работи	30%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по групи и др.)	30%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности
Компетентности в областта на българския език	Назоваване, определяне, описване, обясняване, характеризиране на географски и икономически обекти, процеси и явления; посочване на примери; изказване на обобщени изводи. Съставяне на кратък отговор на географски въпрос и текст на мислено пътешествие. Изразяване на мнение по географски въпроси.
Математически компетентности и основни компетентности в природните науки и технологиите	Познаване на основни понятия, закономерности, процеси и явления. Четене на географска карта, сравняване и анализиране на климатограма, хидрограма, стълбчеста и кръгова диаграма. Сравняване, разпознаване, разграничаване, групиране, определяне на значението, характеризиране (вкл. по правило) на географски и икономически обекти, процеси и явления, обобщаване, даване на отговори, основани на доказателства. Изразяване на мнение по географски въпроси. Изработване на схеми, таблици, карти, табла и др.; нанасяне на маршрути и на географски обекти върху контурна карта. Определяне на географски координати. Работа с мащаб.
Дигитална компетентност	Използване на ИКТ за търсене, събиране, представяне и обмен на информация.
Умения за учене	Самонаблюдаване и наблюдаване на съучениците, упражняване на самоконтрол при изпълняване на дидактически и/или комуникативни задачи, както и при учене с цел определяне на собствените силни и слаби страни, на собствения стил на учене. Използване на информация от различни източници. Работа с елементите на учебника и с речник. Съставяне на кратък план.
Социални и граждански компетентности	Изразяване на мнение по географски въпроси; оценяване значението на обекти, процеси, явления и събития; познаване на правила за разумно поведение в различни житейски ситуации и по време на природно бедствие. Посочване на примери за търпимост и взаимно уважение между хората.
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	Разбиране на необходимостта от опазване на околната среда.

Ключови компетентности	Междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	<p><u>Български език и литература:</u> Използва знания и развива умения за работа с различни видове текст, както и умения за създаване на: къс повествователен текст в устна или в писмена форма по дадена комуникативната задача; план на текст, отговор на въпрос по географски проблем. Изразява естетическата си представа за описваните обекти и предизвика у слушателя/читателя естетическо преживяване. Използва знания и развива умения за работа с терминологичен речник. Чрез цялото обучение се развива техниката на четене и писмената култура на учениците. Обогатява се езиковата култура с нови термини и понятия.</p>
Умения за общуване на чужди езици	<p><u>Чужди езици:</u> Разширяване и задълбочаване на межкултурните компетентности.</p>
Математическа компетентност и основни компетентности в природните науки и технологиите	<p><u>Математика:</u> Математическата компетентност включва в различни степени възможностите да се използват математически методи на мислене (логическо и пространствено мислене), което спомага за използването на пространствени ориентири при работата с модели, схеми и диаграми. Разчита реални модели на декартовата координатна система и ги интерпретира. Представя едно и също количество като отношение, процент или обикновена дроб. Разчита и интерпретира информация, която е зададена чрез диаграми и таблици. Прилага знанията за пропорция при изпълнението на практически задачи. Оценява и използва съдържателно получен резултат и прогнозира развитието му.</p> <p><u>Човекът и природата:</u> Конвекция. Преходи между състоянията на телата. Температурна аномалия на водата. Зависимост на атмосферното налягане и налягането на течностите от височината и дълбочината. Физични и химични свойства на веществата. Вещества и химични реакции. Аргументира и илюстрира с примери взаимовръзката природа – човек.</p>
Дигитална компетентност	<p><u>Информационни технологии:</u> Изпълнява задачи, свързани с търсенето, намирането и обработката на информация по определени теми в глобалната мрежа. Изготвя мултимедийни презентации по зададена тема. Изготвя отговори на географски въпроси, доклади и съобщения, като използва текстообработващи програми.</p>
Умения за учене	<p><u>Български език и литература и ИКТ:</u> Развива основни умения за езикова и за дигитална грамотност.</p>

	<p><u>История и цивилизации:</u> Развива умения за ориентиране по картата и пространствено локализиране. Развива умения за работа с различни видове карти. Използва основни понятия – религия, християнство, ислям, юдаизъм, държава, политическа карта, монархия.</p>
Социални и граждански компетентности	<p><u>Български език и литература, История и цивилизации:</u> Участва в диалог, умее да оспори мнение, различно от своето, като проявява толерантност и учтивост в общуването. Изгражда разбиране за единството на системата природа – стопанство – общество. Разбира значението на равенството, сигурността и толерантността в обществения живот. Формира нагласи за съжителство на хора от различни религиозни и културни общности. Изгражда умения за работа в екип.</p>
Инициативност и предприемчивост	<p><u>Технологии и предприемачество:</u> Изгражда отношение към инициативността, активността, независимостта и новаторството в личния и обществения живот. Разбира специализацията и разделението на труда като основни фактори за ефективността на производството на стоки и услуги. Познава аграрни дейности и понятия, свързани с тях – отглеждане на плодове и зеленчуци, оранжерия, парник, птицеферма, кравеферма, свинеферма, овцеферма. Разбира значението на екологична норма и екологичен проблем.</p>
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	<p><u>Човекът и природата:</u> Разбира многообразието и неповторимостта на природната среда. Осъзнава необходимостта от опазването и съхраняването на биоразнообразието.</p>